Comhlucht Forbartha na nDéise

Plean 27

Plean Forbartha do Ghaeltacht na nDéise 2023-2027

Dréacht do Chomhairlúcháin Poiblí

Clár

Noda	Lch 3
Cúlra	Lch 4
Sonraí an Chomhluchta	Lch 6
An Ceantar	Lch 7
Taighde	Lch 8
Struchtúir Feidhmithe	Lch 13
Na Sruthanna	Lch 17
Sruth 1 | Forbairt Pobail	Lch 20
Sruth 2 | Pleanáil Teanga	Lch 30
Monatóireacht & Athbhreithniú	Lch 42
Poiblíocht	Lch 42

Noda

BIM	Bord Iascaigh Mhara
CCCPL	Comhairle Cathrach agus Contae Phort Láirge
CCLPL	Coiste Cúram Leanaí Phort Láirge
CCT	Comhlacht Ceadaithe Tithíochta
CFD	Cór Fear na nDéise
CFnaD	Comhlucht Forbartha na nDéise c.t.r.
CFSP	Coiste Forbartha an tSean Phobail
CLGnaR	CLG na Rinne
CLGSP	CLG an tSean-Phobail
CMnaR	Coiste Maisithe na Rinne
CnaI	Coiste na hImearlainne
CnaT	Coiste na dTuismitheoirí
CAC	Céim ar Chéim
CNNG	Comhar na Naíonraí Gaeltachta
CO	An Chomhairle Oidhreachta
CPnaR	Comhairle Pobail na Rinne
CSnaD	Comhar Spóirt na nDéise
DGleG	Dún Garbhán le Gaeilge
EnaG	Ealaín na Gaeltachta
FBDIPL	Féile Bia Dún Garbhán agus Iarthar Phort Láirge
FP	Fiontar Pobail
GnaG	Glór na nGael
ITPL	Ollscoil Teicneolaíochta an Oirdheiscirt
LPT	Limistéir Pleanála Teanga
LRP	Líonra Rannpháirtíochta Pobail
LNS	Lios na Sióg
MSSN	Meánscoil San Niocláis
NNR	Naíonra na Rinne
OPT	Oifigeach Pleanála Teanga
PAnaD	Pobal ar Aire na nDéise
RTCEGSM	An Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán

SNBMC	Scoil Náisiúnta Bhaile Mhic Airt
SNnaR	Scoil Náisiúnta na Rinne
SST	Scéim Shóisialta Tuaithe
TNT	Tionól Nioclás Tóibín
ÚnaG	Údarás na Gaeltachta

Cúlra

Cuireadh Comhlucht Forbartha na nDéise (CFnaD) ar bun i mBealtaine 2005. Comhpháirtíocht atá ann idir Coiste Forbartha an tSean-Phobail (CFSP) agus Comhairle Pobail na Rinne (CPnaR). Coistí iomlán deonacha a bhí agus atá iontu seo. Dhein na coistí agus muintir na háite achainí ar Údarás na Gaeltachta (ÚnaG) post mar 'Oifigeach/Áisitheoir Pobail' a cheadú don cheantar chun tacú le cúrsaí forbartha pobail. Ceadaíodh post do Ghaeltacht na nDéise ar an mbunús go dtiocfadh an dá choiste le chéile chun brat-eagraíocht amháin a bhunú a bheadh ag feidhmiú ar mhaithe leis an gceantar ar fad.

Naonúr atá ar bhord an Chomhluchta, ceathrar ionadaí ón Rinn, ceathrar ón Sean Phobal agus ionadaí neamhspleách ó Chomhairle Cathrach agus Contae Phort Láirge.
Tagann an bord le chéile uair sa mhí agus é mar aidhm forbairt iomlán shóisialta, teanga, agus eacnamaíochta an cheantair a chur chun cinn. Ceann de na príomh aidhmeanna atá ag an gComhlucht ná buanú agus caomhnú na teanga mar theanga beo i mbéal an phobail.

Tá CFnaD ag feidhmiú mar eagrais forbartha do Ghaeltacht na nDéise ó lá a bhunaithe i leith. Is nós leis an gComhlucht Forbartha pleananna forbartha a ullmhú agus a chur i bhfeidhm. Tá pleananna forbartha agus pleananna teanga éagsúla foilsithe ag an gComhlucht thar na blianta.

Plean Forbartha Ghaeltacht na nDéise 2006 – 2008
Plean Teanga Ghaeltacht na nDéise 2008 – 2010
Plean Trí Bliana Ghaeltacht na nDéise 2010 – 2013
Plean Teanga na nDéise 2018 - 2024

Roghnaíodh CFnaD mar cheanneagraíocht chun plean teanga a réiteach do Limistéar Pleanála Teanga (LPT) na nDéise faoi Acht na Gaeltachta 2012, agus tá *Plean Teanga na nDéise 2018 – 2024* á gcur i bhfeidhm anois agus Oifigeach Pleanála Teanga fostaithe chuige sin.

Tá roinnt mhaith tuairiscí taighde agus staidéar féidearthachta curtha i gcrích ag CFnaD thar na blianta leis. Tá *Plean 27* bunaithe ar an obair seo agus tá sé i gceist tógáil ar an mbun obair atá déanta chun spriocanna an Chomhluchta a thabhairt chun tosaigh.

Sonraí an Chomhluchta

Ainm: Comhlucht Forbartha na nDéise c.t.r.

Seoladh: Ionad Pobail na Rinne, An Rinn, Dún Garbhán, Co. Phort Láirge

R-Phost: cfdeise@gmail.com

Fón: (058) 46664 / (058) 46789

Suíom Idirlíon: www.deise.ie

Uimhir Chláraithe: 402334 **Uimhir Chláraithe Carthanais:** 20159740

Cuspóir an Chomhluchta

Forbairt a dhéanamh ar shaol sóisialta, eacnamaíochta agus cultúrtha phobal na nDéise, chun an timpeallacht is fearr a chruthú chun an Ghaeltacht agus an Ghaeilge a chaomhnú agus a láidriú. Forbairt Pobal na Rinne agus an tSean Phobail a thabhairt le chéile agus a chomhordnú, trí áiseanna agus seirbhísí a sholáthar don bpobal, ag díriú isteach ar na riachtanais faoi leith (agus difriúla) atá ag an dá leathpharóiste.

Aidhmeanna an Chomhluchta

1. Buanú agus caomhnú na teanga mar theanga bheo i mbéal an phobail.
2. Gréasán pobail a chothú a chinnteoidh go mbeidh muintir na Rinne agus an tSean-Phobail gníomhach agus rannpháirteach i saol laethúil an cheantair.
3. Daoine óga neamhspleácha eolacha a fhorbairt, agus seirbhísí óige a sholáthair.
4. Cinntiú go mbeidh seirbhísí pobail ar fáil trí mhéan na Gaelainne.
5. Acmhainní nádúrtha a fhorbairt agus a chaomhnú.
6. Buan-chultúr na Gaeltachta a chosaint agus a neartú i measc an phobail.
7. Feiceálacht na teanga i dtírdhreach an cheantair a fhorbairt.
8. Dea-chaighdeán maireachtála a bheith ann do mhuintir na háite.
9. Caighdeán ard fostaíochta a chothú agus fiontair teanga-lárnach a bhunú

An Ceantar

Tá Gaeltacht na nDéise lonnaithe cois mara in oirdheisceart grianmhar na tíre. Tá an ceantar suite ar leithinis thart ar 9km siar ó dheas ó Bhaile Dún Garbhán, baile atá aitheanta mar Bhaile Seirbhíse Gaeltachta anois. Tá Gaeltacht na nDéise suite leathslí idir Cathair Phort Láirge agus Cathair Chorcaí, taobh le príomhbhóthar an N25. Tá Gaeltacht na nDéise ar cheann de na Gaeltachtaí is lú sa tír le achar beagán os cionn 23.6 míle cearnach. Tá daonra de 1,816 duine i nGaeltacht na nDéise de réir daonáireamh 2016.

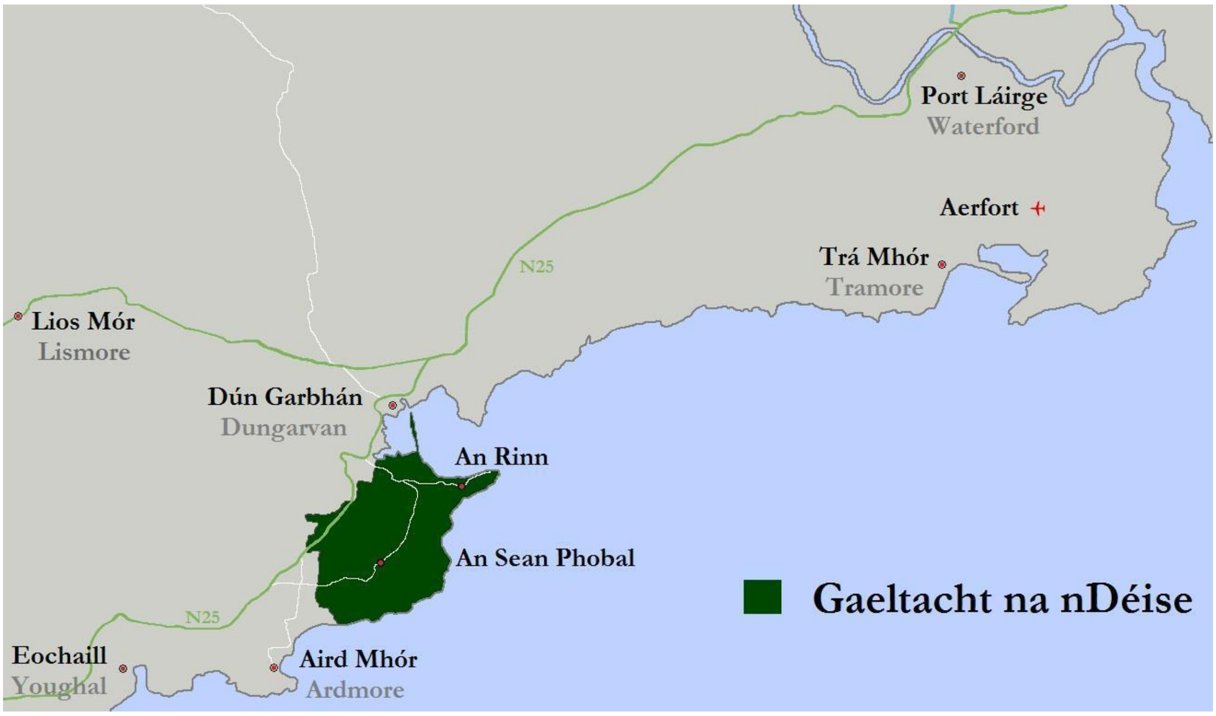

Taighde

Aithnítear an tábhacht a bhaineann le bunús taighde láidir a bheith mar bhunús d'obair forbartha pobail agus d'obair pleanála teanga. Tá sé mar chuspóir ag Comhlucht Forbartha na nDéise taighde a dhéanamh i nGaeltacht na nDéise go tráthrialta. Tá dhá mór phíosa thaighde curtha i gcrích ag CFnaD ó bhunaíodh an Chomhlucht. D'fhoilsigh CFnaD an chéad mhór phíosa taighde, *Gaeltacht na nDéise, Anailís Riachtainas Socheacnamaíoch agus Cultúrtha*. sa bhliain 2007, agus cuireadh an ceann is déanaí i gcrích sa bhliain 2016 le linn ullmhú Phlean Teanga na nDéise.

Mar chuid den bpróiseas taighde a bhí curtha i gcrích d'ullmhú an phlean seo, deineadh suirbhé ar an bpobal. Bailíodh 43 freagraí ar fad ón suirbhé seo. Anuas ar an eolas sin, rinneadh agallamh le daoine i roinnt grúpaí eile sa cheantar.

Tugadh le fios sna freagraí don suirbhé go raibh cumas/úsáid na Gaelainne níos coitianta i measc na freagróirí seachas an ráta a bhí aitheanta sa taighde don bplean teanga. Tugadh le fios sa taighde a rinneadh mar chuid de Phlean Teanga na nDéise gurb as áit éigean eile seachas Gaeltacht na nDéise beagnach leath den bpobal ó dúchais, agus go raibh labhairt na Gaelainne níos coitianta i measc daoine de bhunadh na Gaeltachta. Is cosúil go bhfuil níos mó suime ag bunphobal na Gaeltachta i gcúrsaí forbartha pobail ina gceantar féin, agus go raibh seans níos airde ann an suirbhé a bheith líonta isteach ag daoine le líofacht Gaelainne dá bharr.

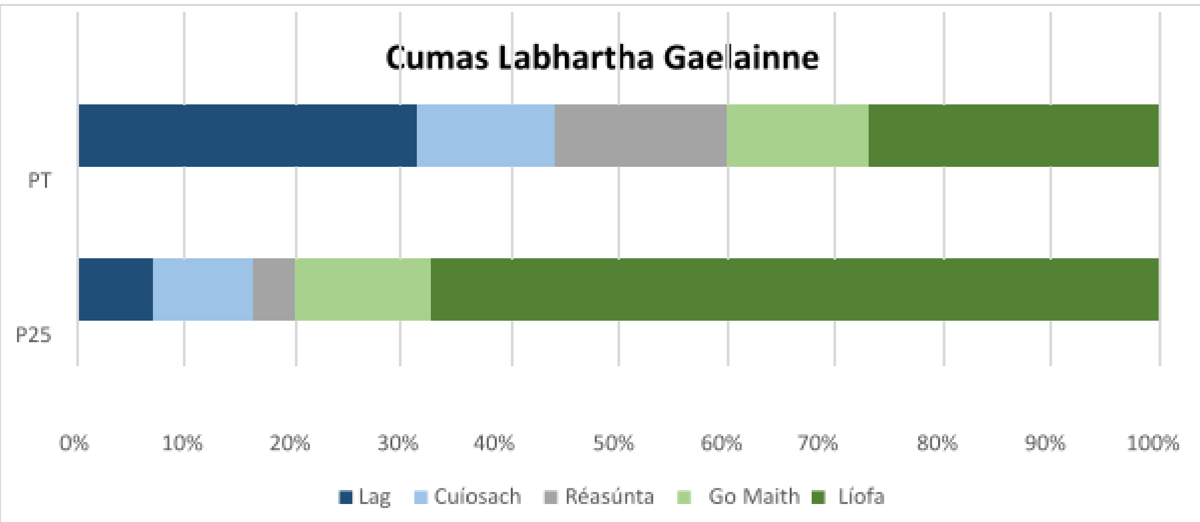

Tithíocht

Le fada an lá, tá taithí achrannach ag an bpobal sna Déise le ceist na tithíochta. Is minic go mbíonn daoine ag féachaint ar fhorbairtí tithíochta sa cheantar mar bhagairt do stádas Gaeltachta an cheantair. Le linn tréimhse an Tíogair Ceiltigh, bunaíodh grúpa darb ainm 'Gaeltacht i mBaol' de bharr an bagairt a bhí ann do stádas Gaeltachta an cheantair de dheasca fhorbairtí móra tithíochta.

Tugadh le fios sna freagraí go bhfuil amhras ann i gcónaí maidir le forbairtí tithíochta móra agus an dochair gur féidir leo a dhéanamh d'úsáid na Gaelainne mar theanga an phobail.

> *"Níl aon tairbhe d'éinne in togra os cionn daichead tigh, ach amháin don bhforbróir, an úinéir talún agus an ceantálaí."*

Tugadh le fios go raibh tacaíocht forleathan ann do rialacha a thugann cosaint don teanga sa phróiseas pleanála. Luaigh roinnt daoine an gá le **coinníollacha teanga** níos láidre a chur i bhfeidhm ar cheadanna pleanála sa cheantar chun cosaint a thabhairt do stádas na Gaeltachta, agus dlús na gcainteoirí Gaelainn sa phobal a chaomhnú.

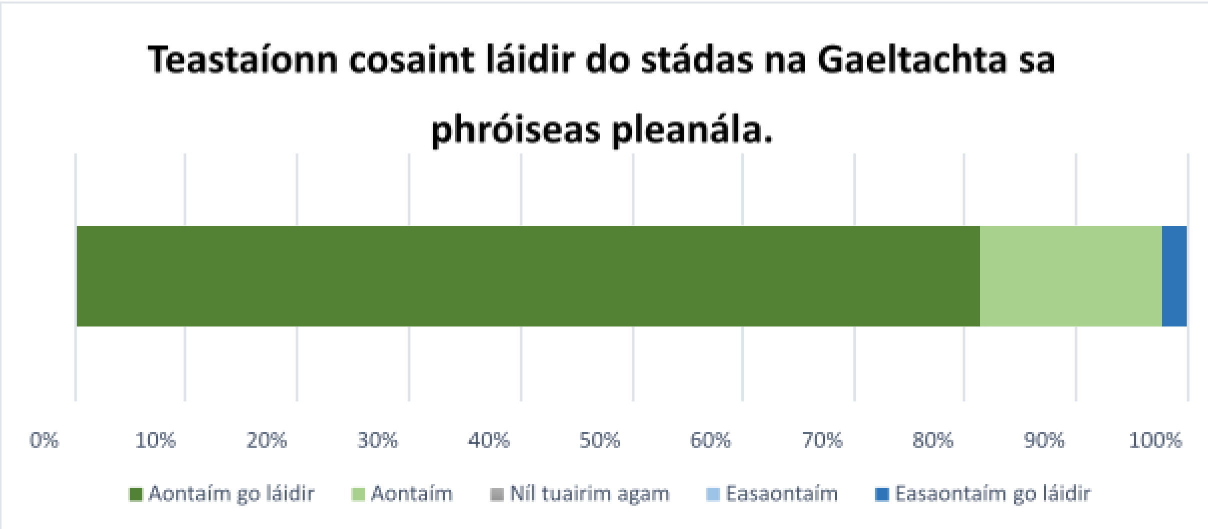

Moladh srian a chur ar thithe saoire a thógáil agus tithe a dhíol ar aghaidh mar thithe saoire. Mar sin féin, aithníodh sna freagraí nach leor é cur chuige chosantach amháin, bunaithe ar srianta agus coinníollacha a chur i bhfeidhm, chun stádas na Gaeltachta a chaomhnú. Bhí tuiscint ann go bhfuil fadhb suntasach sna Déise maidir le praghas na dtithe.

> *"Tá praghas na dtithe fós ró-ard sa cheantar. Dá mbeadh tithe ar fáil do chainteoirí dúchasacha nó cainteoirí Gaelainne le coinníollacha, bheadh sé iontach fiú a leithead a fhiosrú."*

Tá sé soiléir go bhfuil tacaíocht láidir ann do chur chuige réamhghníomhach maidir le cúrsaí tithíochta, ar mhaithe le tithe a fhreastalaíonn ar riachtanais an phobal áitiúil a sholáthair. Bhí **tithíocht inacmhainne** luaite thar aon ní eile mar riachtanas agus bhí tacaíocht forleathan ann don moladh go bhforbrófaí tithe inacmhainne sa cheantar.

"Tithe inacmhainne do mhuintir na háite. GAN eastáit mhóra tithíochta a thógaint. Forbairt meáite, tomhaiste ag teastáil, a thugann stádas Gaeltachta an cheantair san áireamh."

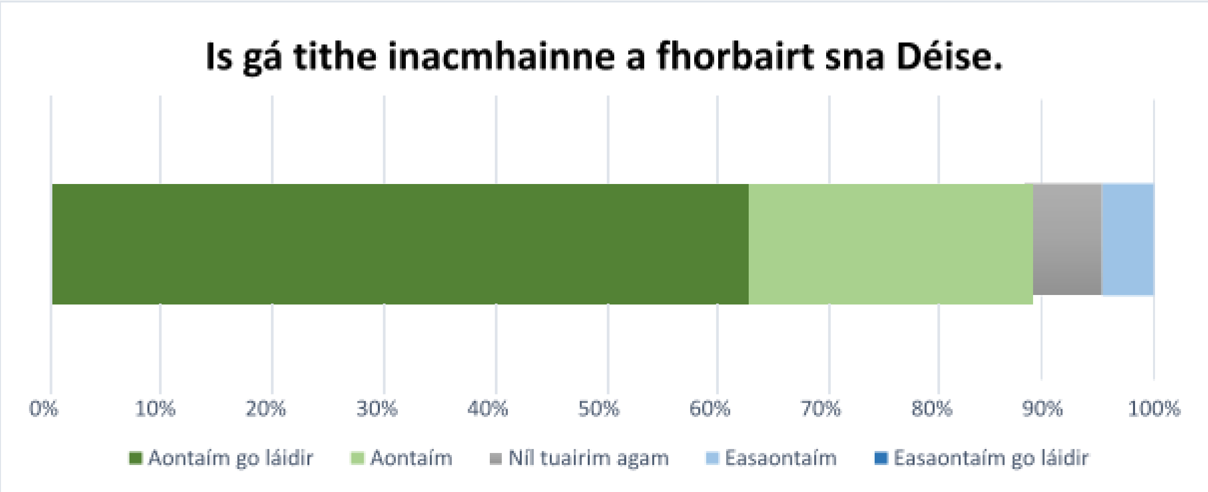

Thug go leor daoine le fios go dteastaíonn solúbthacht maidir le rialacha pleanála do mhuintir na háite, agus daoine le Gaelainn ionas go mbeidh siad in ann a dteach féin a thógáil sa cheantar. Bhí maolú ar rialacha pleanála do mhuintir na háite agus d'iarratasóirí le Gaelainn i measc na moltaí is coitianta a tháinig chun tosaigh sna freagraí ar an suirbhé.

Tacaíochtaí Teaghlaigh agus Óige

Cuireadh go leor béime ar an gá le tacaíochtaí do thuismitheoirí atá ag iarraidh a gclann a thógáil le Gaelainn sna freagraí ar an suirbhé. Bhí an gá le Naíolann sa cheantar luaite sa tarna háit tar éis tithíocht inacmhainne sa cheantar mar riachtanas ag an bpobal.

> *"Ba cheart go mbeadh seirbhísí trí mheán na Gaelainne ar fáil do mhuintir na Gaeltachta ionas nach mbeidh aon dualgas orainn dul sa tóir orthu lasmuigh den cheantar Gaeltachta."*

Bhí éileamh ann do réimse leathan seirbhísí tacaíochta teaghlaigh léirithe sna freagraí don suirbhé. D'aontaigh breis is 95% leis an moladh go mbunófaí Ionad Tacaíochta Teaghlaigh sa cheantar.

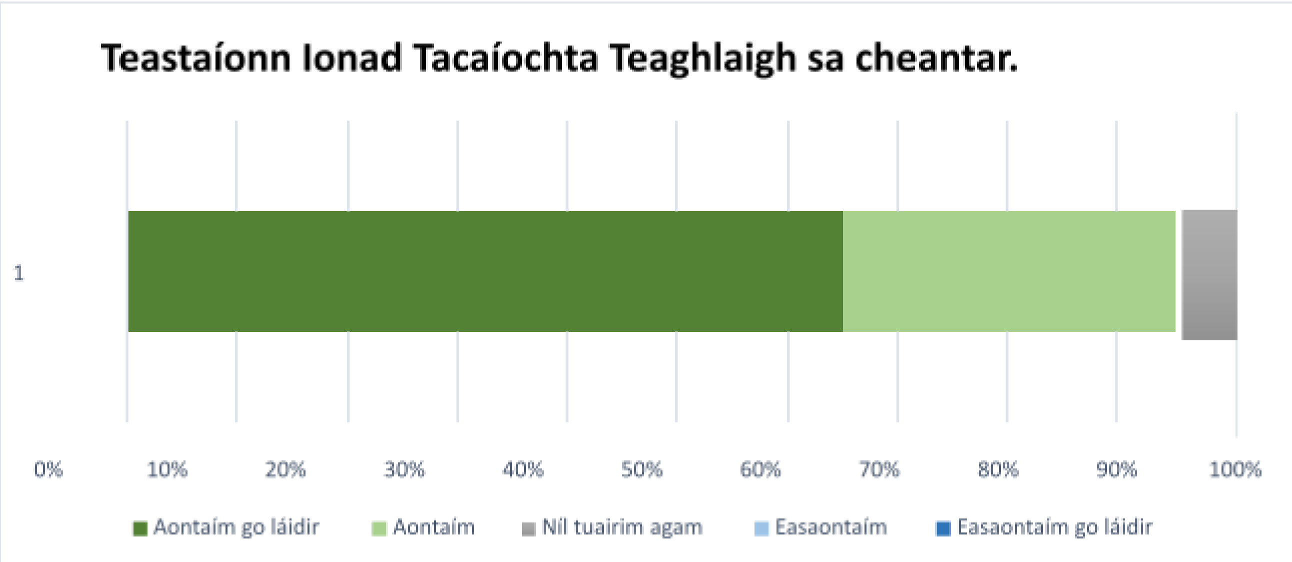

Cuireadh béim i bPlean Teanga na nDéise ar chúrsaí teaghlaigh agus óige. Is léir ón taighde seo go bhfuil an béim seo ag teastáil agus go dteastaíonn tuilleadh infheistíocht sa réimse seo le riachtanais an phobail a chomhlíonadh.

> *"The lack of childcare facilities being run through Irish is significant and the priority in my view."*

Áiseanna Pobail

Léiríodh go raibh éileamh do réimse leathan áiseanna pobail sa suirbhé. Bhí tacaíocht ard ann d'fhorbairt **Ionad Chultúrtha** nua sa cheantar. Bhí ionad dá leithead sa triú háit sna freagraí taobh thiar do thithe inacmhainne agus naíolann.

Ionad ealaíne agus oidhreachta le h-amharclann nua-aimseartha ann le go bhfaighfí imeachtaí cultúrtha, drámaí agus ceolchoirmeacha a reáchtáil ann.

Bhí go leor de na háiseanna a bhí aitheanta sa staidéar féideartha ar an Ionad Chultúir a bhí curtha i gcríoch ag CFnaD sa bhliain 2019 luaite sna freagraí maidir le áiseanna pobail a theastaíonn sa cheantar, mar shampla caifé, leabharlann pobail, agus amharclann. Bhí spás oifige agus spás cianoibre molta sna freagraí leis.

Spás pobail agus spás oifige le leathanbhanda agus seirbhísí d'ardchaighdeáin do dhaoine atá ag iarraidh obair go cianda.

Bhí roinnt moltaí déanta sna freagraí maidir le háiseanna a theastaíonn sa tSean-Phobal. Bhí láthair picnice, Imearlann agus siopa luaite sna freagraí.

Bheadh Imearlann nó áit Shúgartha go hiontach sa tSean-Phobal mar shampla. Bheadh ionad phicnice go deas, le radharc na farraige.

Bhí roinnt moltaí maidir le siúlóidí a fhorbairt sa cheantar agus raon rothaíochta a fhorbairt ar an bpríomhbhóthair sa Rinn.

Tá dul chun cinn maith déanta le h-infrastruchtúir sa Rinn le tamall anuas le soilse nua srl ar na bóithre agus cosáin nua le teacht. B'fhiú go mór tacú le cur leis seo trí lánaí rothaíochta ar an bpríomhbhóthar tríd an bparóiste.

Struchtúir Feidhmithe

Gníomh A	Forbairt ar struchtúir riartha CFnaD			
Céimeanna a Theastaíonn	**Toradh le Baint Amach**	**Scála Ama**	**Ceannaire**	**Páirtithe Leasmhara**
Cuirfear an Cód Rialachais i bhfeidhm san eagraíocht.	– Comhairleoir fostaithe chun athbhreathnú a dhéanamh ar CFnaD. – Tuairisc ullmhaithe ar na gníomh a theastaíonn chun an Cód Rialachais a chur i bhfeidhm san eagraíocht.	R4-2023	Bord na nIontaobhaithe	Governance Ireland
Fo-choistí a bhunú chun gnéithe d'obair an Chomhluchta a riaradh.	– Athbhreathnú déanta ar Pholasaí na bhFochoistí. – Téarmaí Tagartha aontaithe d'fhochoistí nua.	R1 2023	Bord na nIontaobhaithe	
Polasaithe a ullmhú de réir comhairle ó Governance Ireland.	– Beart polasaithe don gComhlucht ullmhaithe.	R4-2023	Bord na nIontaobhaithe	ÚnaG
Athbhreathnú a dhéanamh ar polasaithe an Chomhluchta de réir sceideal a bheidh sonraithe sna polasaithe iad féin.	– Polasaithe athbhreithnithe faofa ag Bord na nIontaobhaithe.	De réir mar is cuí	Bord na nIontaobhaithe	

Gníomh B	Ionadaíocht a dhéanamh thar cheann pobal na Gaeltachta			
Céimeanna a Theastaíonn	**Toradh le Baint Amach**	**Scála Ama**	**Ceannaire**	**Páirtithe Leasmhara**
Sain-riachtanais na Gaeltachta a ardú mar chuid de phróiseas ullmhúcháin Plean Forbartha Cathrach agus Contae Phort Láirge.	- Spriocanna láidre soiléire glactha mar chuid de Phlean Forbartha Cathrach agus Contae Phort Láirge.	R3-2023	Bainisteoir	CCCPL
Obair go dlúth le Comhairle Cathrach agus Contae Phort Láirge le linn ullmhú Plean Ceantar Áitiúil do Ghaeltacht na nDéise.	- Plean Ceantar Áitiúil do Ghaeltacht na nDéise foilsithe.	R4-2023	Bainisteoir	CCCPL
Stocaireacht a dhéanamh ar Chomhairle Cathrach agus Contae Phort Láirge chun comhordú a dhéanamh ar pholasaí Gaelainne agus Gaeltachta an chontae agus ról comhairleach do ghrúpaí teanga.	- Straitéis Gaelainne agus Gaeltachta Phort Láirge foilsithe. - Coiste Gaelainne agus Gaeltachta do Phort Láirge bunaithe.	R4-2023	Bainisteoir	CCCPL
Ionadaíocht a déanamh thar cheann pobal na nDéise tríd an LRP.	- Ionadaíocht ag CFnaD ar choistí/ fóraim a imríonn tionchar ar fhorbairt na nDéise.	Go rialta	Bainisteoir	LRP
Páirt a ghlacadh i gcomórtas aitheantais mar chomórtas Glór na nGael thar cheann Gaeltacht na nDéise.	- Tuairisc rannpháirtíochta faighte.	Go bliantúil	Bainisteoir	GnaG, LRP, Cumann Tráchtála

Gníomh	C	Córas bolscaireachta a fhorbairt chun cumarsáid leis an bpobal a éascú		
Céimeanna a Theastaíonn	**Toradh le Baint Amach**	**Scála Ama**	**Ceannaire**	**Páirtithe Leasmhara**
Suíomh idirlíon don gComhlucht Forbartha, le rannóg nua maidir leis na h-imeachtaí atá ar siúl sna Déise, agus rannóg miondíola do tháirgí áitiúla.	- Suíomh idirlíon foilsithe.	R3-2023	Bainisteoir	CCCPL
Bunachar sonraí a fhorbairt, faoi réir na rialacha GDPR, ionas go mbeidh sé de chumas ag an gComhlucht eolas a roinnt ar an bpobal go héifeachtach.	- Bunachar sonraí ullmhaithe.	R2-2024	OPT	
Mórchláir fógraíocht a chur in airde lasmuigh timpeall na Gaeltachta chun eolas a scaipeadh ar an bpobal.	- Mórchlár fógraíochta curtha in airde i nGaeltacht na nDéise.	R4-2025	Bainisteoir	RTCEGSM
Bolscaireacht a dhéanamh ar obair an Chomhluchta agus fógraíocht a dhéanamh ar imeachtaí a bhíonn ar siúl i nGaeltacht na nDéise.	- Nótaí na Gaeltachta foilsithe go seachtainiúil. - Eolas scaipthe ar na meáin sóisialta agus sna meáin áitiúla go rialta. - Nuachtlitir scaipthe uair sa ráithe.	Go rialta	OPT	Na meáin áitiúla

Gníomh	D	Cluas éisteachta a thabhairt do ghuth an phobail i bhforbairt straitéisí agus i bhfeidhmiú tograí			
Céimeanna a Theastaíonn		**Toradh le Baint Amach**	**Scála Ama**	**Ceannaire**	**Páirtithe Leasmhara**
Leanfar ag tabhairt deiseanna don bpobal páirt a ghlacadh in obair CFnaD tríd na Meithleacha Oibre. Bunófar Meithleacha Oibre nua de réir mar is gá, le toill an bhoird.		– Meithleacha Oibre ag obair faoi scáth CFnaD. – Meithleacha Oibre nua bunaithe de réir mar is gá.	Go rialta	Bord na nIontaobhaithe	
Leanfar ag tabhairt deis don pobal tuairimí a léiriú ag amanna cuí maidir le obair CFnaD.		– Deis tabhartha don bpobal tuairimí a léiriú i leith straitéisí, cláracha oibre agus staidéar féideartha.	De réir mar is cuí	Bainisteoir	
Taighde a dhéanamh ar stádas eacnamaíoch an cheantair, labhairt na teanga, agus mianta an phobal maidir le forbairt an cheantair. Tá sé i gceist go ndéanfaí taighde dá leithéid go tráthrialta, ar a laghad uair gach deich bhliain.		– Tuairisc taighde foilsithe.	R4-2025	Bainisteoir	CCCPL

Na Sruthanna

Is é atá i *bPlean 26* ná plean forbartha do Ghaeltacht na nDéise. Cinnteoidh na gníomh atá ann go mbeidh pobal níos láidre againn agus go gcuirfear seirbhísí níos fearr ar fáil do mhuintir na nDéise.

Tá *Plean 26* tógtha ar na pleananna forbartha a tháinig roimhe seo. Tá 12 réimse oibre ann lena n-áirítear spriocanna agus bearta nua a bhfuil sé d'aidhm acu tógáil ar bhunús atá forbartha cheana féin. Tá an creat bunaithe ar dhá sruth oibre:

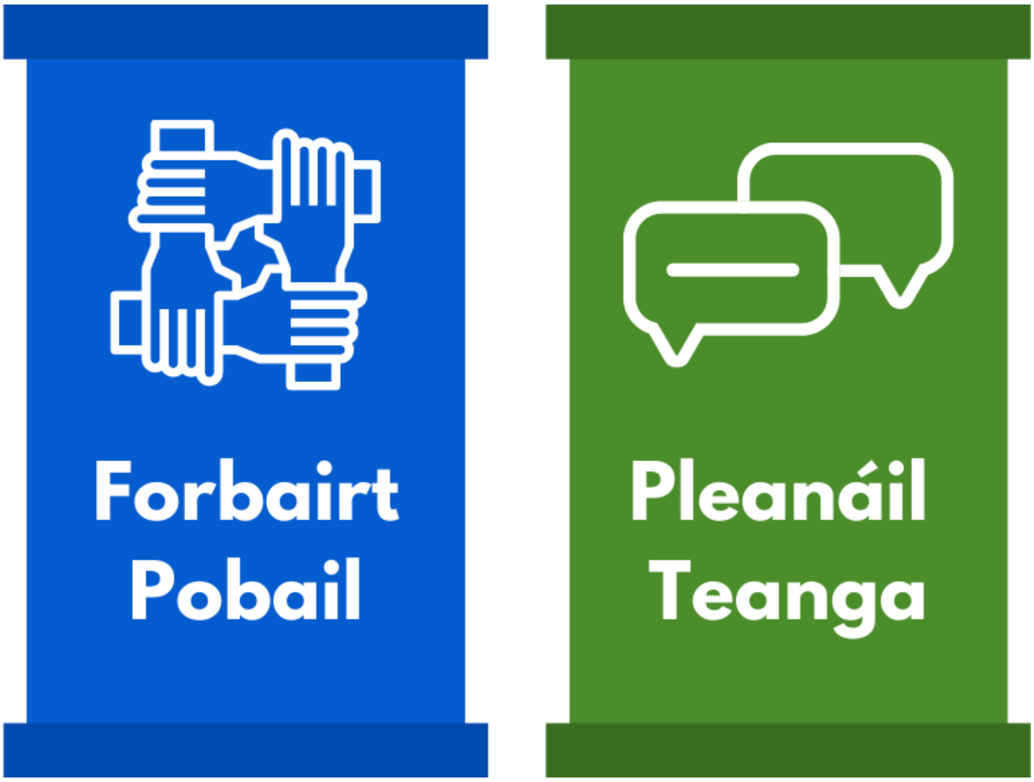

Tosófar ag cur Plean 27 i bhfeidhm in 2023 agus leanfar leis go dtí deireadh shaolré an phlean sa bhliain 2027. Ullmhófar cláracha oibre bliantúla bunaithe ar na spriocanna agus bearta atá sonraithe thíos faoi réir na sruthanna oibre seo. Beidh foireann an Chomhluchta freagrach as na sruthanna oibre seo a fhorbairt agus a fheidhmiú. Beidh an Bainisteoir Forbartha freagrach as cúrsaí forbartha pobail, agus beidh an t-Oifigeach Pleanála Teanga freagrach as an bplean teanga a chur i bhfeidhm.

Tá acmhainní agus foireann an Chomhluchta teoranta, agus cuirfear an plean i bhfeidhm ar bhonn forchéimnitheach, diadh ar ndiaidh, dá réir. Beidh feidhmiú an phlean ag braith ar na hacmhainní cuí a bheith ar fáil chuige.

Réimsí Oibre

Forbairt Pobail

1. Tithíocht
2. Bonneagar agus Áiseanna
3. Imeachtaí agus Seirbhísí Pobail
4. Turasóireacht
5. Timpeallacht agus Oidhreacht
6. Fiontraíocht

Pleanáil Teanga

7. Teaghlaigh agus an Óige
8. Oideachas
9. Cultúir agus na hEalaíona
10. Pobal agus Spórt
11. Gnó agus Fostaíocht
12. Turasóireacht agus Oidhreacht

1. Tithíocht

Gníomh 1 Tithíocht inacmhainne a chur ar fáil do phobal na nDéise

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara
Suíomh oiriúnach a fháil don scéim ar chostas íseal. Tá suíomh oiriúnach, atá i seilbh Údarás na Gaeltachta, aitheanta againn i mBaile na nGall.	– Socrú a dhéanamh le Údarás na Gaeltachta maidir le talamh an Údaráis i mBaile na nGall a chur ar fáil don bhforbairt ar chostas íseal.	R2-2023	Meitheal Tithíochta	ÚnaG
Tuilleadh obair a dhéanamh le hailtirí agus suirbhéir cainníochta chun plean críochnúil a chur le chéile.	– Plean mionsonraithe don bhforbairt a ullmhú.	R2-2024	Meitheal Tithíochta	ÚnaG, CCT
Tá criosú speisialta ar an suíomh atá aitheanta againn don togra seo. Dá bhrí sin, bheadh sárú ábhartha a fháil ar an gcriosú seo ag teastáil. Mar chuid d'iarratas ar chead pleanála, bheadh orainn sárú ábhartha a fháil don togra.	– Sárú ábhartha agus cead pleanála a fháil ón Údarás Pleanála don bhforbairt.	R2-2025	Meitheal Tithíochta	CCT, CCCPL
Cuireadh a thabhairt do dhaoine iarratas a chur isteach le bheith páirteach sa scéim.	– Measúnú ar éileamh agus líosta iarratasóirí cáilithe a chur le chéile.	R2-2025	Meitheal Tithíochta	CCT
Conraitheoir a cheapadh leis na tithe a thógáil faoi réir conradh a bheidh aontaithe.	– Tithe le bheith tógtha de réir an plean mionsonraithe/cead pleanála.	R4-2026	CCT	Meitheal Tithíochta

Gníomh 2 Dóthain tithe sóisialta a sholáthair i nGaeltacht na nDéise le freastail ar éileamh áitiúil

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara
Stocaireacht ar Chomhairle Cathrach agus Contae Phort Láirge chun tithe sóisialta a fhorbairt i nGaeltacht na nDéise.	– Plean do sholáthair tithe shóisialta i nGaeltacht na nDéise.	R2-2025	Bainisteoir	CCCPL
Stocaireacht ar Chomhairle Cathrach agus Contae Phort Láirge chun coinníoll teanga/áitíochta a chur i bhfeidhm ar thithe sóisialta sa Ghaeltacht.	– Coinníoll teanga/áitíochta do thithe shóisialta a aontú leis an gComhairle.	R4-2023	Bainisteoir	CCCPL

Gníomh 3 Inmharthanachta na Gaeltachta mar eintiteas teanga a chosaint sa chóras pleanála

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara
Stocaireacht ar Chomhairle Cathrach agus Contae Phort Láirge chun inmharthanacht na Gaeltachta mar phobal labhartha Gaelainne a chosaint sa chóras pleanála.	– Na spriocanna a bhaineann leis an nGaeltacht a chosaint i bPlean Forbartha Phort Láirge a láidriú.	R4-2023	Bainisteoir	CCCPL
Scrúdú a dhéanamh ar iarratais pleanála sa cheantar do dhá theach nó níos mó.	– Aighneacht a chur faoi bhráid an tÚdarás Pleanála de réir mar is gá.	De réir mar is cuí	Bainisteoir	CCCPL

2. Bonneagar agus Áiseanna

Gníomh 4 Croílár an bhaile a fhorbairt ar thalamh an Údaráis i mBaile na nGall

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara
Staidéar féidearthachta a dhéanamh ar chroílár an bhaile a fhorbairt ar thalamh an Údaráis i mBaile na nGall, plean gnó a ullmhú agus faisnéis a sholáthar d'iarratas maoinithe.	- Tuairisc agus plean gnó a fhoilsiú	R2-2024	CFnaD	ÚnaG
Maoiniú d'ullmhú plean mionsonraithe don togra a fháil.	- Iarratas RRDF Catagóir 2 sheolta isteach	R4-2024	ÚnaG	CFnaD
Coiste Stiúrtha idir na páirtithe leasmhara a thabhairt le chéile chun forbairt an togra a stiúradh.	- Coiste Stiúrtha bunaithe	R2-2025	ÚnaG	CFnaD, CCCPL, ITPL
Comhordaitheoir a cheapadh chun forbairt an togra a stiúradh..	- Comhordaitheoir fostaithe	R2-2025	ÚnaG	CLPL
Mion dearadh a dhéanamh ar an bhforbairt,	- Plean mionsonraithe foilsithe	R2-2026	Coiste Stiúrtha	
Cead pleanála a fháil don bhforbairt.	- Iarratas ar chead pleanála curtha faoi bhráid an tÚdarás Pleanála	R4-2026	Coiste Stiúrtha	CCCPL
Maoiniú caipiteal a fháil.	- Iarratas RRDF Catagóir 1 sheolta isteach	R2-2027	Coiste Stiúrtha	
Conraitheoir a cheapadh agus conradh seirbhíse a aontú leo.	- Próiseas R-Tairsceana curtha i gcríoch	R4-2027	Coiste Stiúrtha	
Céim tógála	- Obair tógála curtha i gcríoch.	R4-2029	Coiste Stiúrtha	

Gníomh 5	Infheistíocht a dhéanamh i bhforbairt áiseanna pobail i nGaeltacht na nDéise			
Céimeanna a Theastaíonn	**Toradh le Baint Amach**	**Scála Ama**	**Ceannaire**	**Páirtithe Leasmhara**
Tabharfar tacaíocht do Comhairle Pobail na Rinne agus do Coiste Forbartha an tSean-Phobal chun cathaoireacha nua a fháil ar mhaithe le sábháilteacht sna hallaí.	- Cathaoireacha faighte don dá halla.	R1-2023	Bainisteoir	CPnaR, CFSP
Tabharfar tacaíocht do Chomhairle Pobail na Rinne agus Coiste Forbartha an tSean Phobail cothabháil a dhéanamh ar an dá ionad pobail sa cheantar.	- Córas aibhléise in Ionad Pobail na Rinne ceartaithe.	De réir mar is cuí	CPnaR, CFSP	CFnaD

Gníomh 6	Cothabháil cuí a dhéanamh ar áiseanna an cheantair			
Céimeanna a Theastaíonn	**Toradh le Baint Amach**	**Scála Ama**	**Ceannaire**	**Páirtithe Leasmhara**
Leanfar ag déanamh obair cothabhála ar na leithris poiblí i mBaile na nGall agus Ceann Heilbhic de réir comhaontú seirbhíse le CCCPL.	- Glanadh rialta déanta ar na leithris poiblí.	Go rialta	Bainisteoir	CCCPL
Leanfar ag soláthair deiseanna fostaíochta tríd na scéimeanna fostaíochta atá á riaradh ag CFnaD, an Scéim Tús agus an SST go háirithe.	- Daoine áitiúla fostaithe ar scéimeanna fostaíochta.	Go rialta	Bainisteoir	ÚnaG
Leanfar ag tacú le Coiste na hImearlainne maidir le cothabháil a dhéanamh ar an Imearlann.	- Cothabháil déanta ar an Imearlann.	De réir mar is cuí	Bainisteoir	CnaI

Déanfar iarratais ar mhaoiniú caipiteal a fháil i dtreo áiseanna poiblí ar nós an spás feistis ar Chóbh Heilbhic a fheabhsú	– Cothabháil déanta ar áiseanna poiblí sa cheantar	R2 2024	Bainisteoir	CCCPL

Gníomh 7	Feabhas a chur ar bhonneagar iompar poiblí, rothaíochta agus siúlóide sa cheantar			
Céimeanna a Theastaíonn	**Toradh le Baint Amach**	**Scála Ama**	**Ceannaire**	**Páirtithe Leasmhara**
Stocaireacht a dhéanamh ar Chomhairle Cathrach agus Contae Phort Láirge, agus Roinn na Mara, maidir le dreidireacht a dhéanamh in Heilbhic.	- Maoiniú ceadaithe d'obair réamh-dhreidireachta.	Go rialta	Bainisteoir	CCCPL, Roinn na Mara
Stocaireacht a dhéanamh le Comhairle Cathrach agus Contae Phort Láirge chun Raon Rothaíochta sábhailte a fhorbairt sa Rinn idir Maoil a' Choirne agus Ceann Heilbhic.	- Dearbhú faighte ó CCCPL go mbeidh Raon Rothaíochta forbartha sa Rinn.	R4-2023	Bainisteoir	CCCPL
Stocaireacht a dhéanamh le Comhairle Cathrach agus Contae Phort Láirge maidir le stórais rothair a fhorbairt in áiteanna poiblí oiriúnacha i nGaeltacht na nDéise.	- Dearbhú faighte ó CCCPL go mbeidh stórais rothair forbartha i nGaeltachta na nDéise.	R4-2023	Bainisteoir	CCCPL
Leanfar ag iarraidh Scáthlán Bus a fháil ag staideanna bus sa Rinn agus sa tSean-Phobal.	- Scáthlán bus ar fáil i nGaeltacht na nDéise.	R4-2024	Bainisteoir	Local Link
Iarrfar ar Chomhairle Cathrach agus Contae Phort Láirge scéim ceansaithe tráchta a ullmhú agus a fhorbairt sa tSean-Phobal ar mhaithe le moill a chur ar an trácht ag SNBMA.	- Dearbhú faighte ó CCCPL go mbeidh scéim ceansaithe tráchta sa tSean-Phobal ullmhaithe.	R4-2024	Bainisteoir	CCCPL, SNBMA, CFSP
Forbrófar cosáin agus siúlóidí i nGaeltacht na nDéise bunaithe ar moltaí an tuairisc "Siúlóidí sa Ghaeltacht, An Rinn / An Sean-Phobal".	- Raon siúlóide forbartha.	R4-2025	Coiste Fáilte	CCCPL

Gníomh	8	Feabhas a chur ar áiseanna spóirt an cheantair		
Céimeanna a Theastaíonn	**Toradh le Baint Amach**	**Scála Ama**	**Ceannaire**	**Páirtithe Leasmhara**
Leanfar ag tacú leis an gComhar Spóirt chun Páirc Uile Aimsire an tSean-Phobal a chur ar fáil don bpobal.	- Páirc Uile Aimsire ar fáil sa tSean-Phobal d'úsáid ag an bpobal.	De réir mar is cuí	Bainisteoir	CSnaD
Tacófar le Fiontair Pobail páirc uile aimsire a fhorbairt sa Rinn.	- Páirc Uile Aimsire forbartha sa Rinn.	De réir mar is cuí	Bainisteoir	Fiontar Pobail

3. Imeachtaí agus Seirbhísí Pobail

Gníomh	9	Seirbhísí a sholáthair don bpobal		
Céimeanna a Theastaíonn	**Toradh le Baint Amach**	**Scála Ama**	**Ceannaire**	**Páirtithe Leasmhara**
Leanfar ag riaradh Scéim Foláireamh do Sheanóirí ar mhaithe le faoiseamh intinne a thabhairt do sheanóirí na nDéise.	- Cnaipí práinne ar fáil do sheanóirí i nGaeltacht na nDéise.	Go rialta	Bainisteoir	PAnaD
Gréasán dífhibrileoirí a fhorbairt i nGaeltacht na nDéise.	- Dífhibrileoirí curtha ar fáil go poiblí i nGaeltacht na nDéise. - Cothabháil rialta déanta ar na dífhibrileoirí.	R1-2023 Go bliantúil	Bainisteoir	CPnaR, CLGnaR, CCCPL, CLGSP, MSN
Tabharfar tacaíocht do bhunú seirbhís Béilí ar Rothaí i nGaeltacht na nDéise i bpáirt le Lárionad Lae na nDéise.	- Seirbhís béilí ar Rothaí ar fáil i nGaeltacht na nDéise.	R4-2025	Lárionad Lae na nDéise	CFnaD
Tacófar le bunú coiste nua chun Cuibhreann an tSean-Phobal a riaradh.	- Coiste nua bunaithe.	R4-2026	Bainisteoir	CFSP

4. Turasóireacht

Gníomh 10 Cúrsaí turasóireachta a fhorbairt sa cheantar ar scála oiriúnach

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara
Lorgófar spás oifige oiriúnach agus inrochtana a feidhmeoidh mar phointe eolais & spás buail isteach do thurasóirí agus pobal na háite	- Ionad Eolais do Thurasóirí ar fáil	R2 2024	Bainisteoir	
Forbrófar suíomh idirlíon nua chun an cheantar a chur chun cinn, agus bolscaireacht a dhéanamh ar imeachtaí sa cheantar.	- Suíomh idirlíon foilsithe.	R4-2023	Bainisteoir	Coiste Fáilte
Cuirfear comharthaí turasóireachta in airde i nGaeltacht na nDéise sa bhreis ar na cinn atá curtha in airde cheana.	- Comharthaí turasóireachta curtha in airde.	R3-2024	Bainisteoir	Coiste Fáilte
Léarscáil stróic leat / bileoga eolais a fhorbairt mar ábhar bolscaireachta don gceantar.	- Léarscáil stróic leat / bileoga eolais ar fáil sa cheantar.	R4-2025	Bainisteoir	Coiste Fáilte
Leanfar ag forbairt brandáil do Ghaeltacht na nDéise.	- Treoirlínte d'úsáid branda na nDéise forbartha. - Branda na nDéise in úsáid go forleathan sa cheantar.	R4-2025	Bainisteoir	Coiste Fáilte

Forbrófar scéal na háite mar fhíseán ar mhaithe le bolscaireacht a dhéanamh ar an gceantar.	Scéal na nDéise foilsithe mar fhíseán.	R4-2025	Bainisteoir	Coiste Fáilte

5. Timpeallacht agus Oidhreacht

Gníomh 11 Láthair stairiúla i nGaeltacht na nDéise a chaomhnú.

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara
Cuirfear moltaí Plean Caomhnaithe Reilig Bhaile Aicéadaigh (2016) i bhfeidhm	– Cothabháil déanta ar Reilig Bhaile an Aicéadaigh.	R4-2024	Bainisteoir	Comhairle Oidhreachta Coiste Forbartha an tSean Phobail
Ullmhófar Plean Caomhnaithe ar láthair staire i nGaeltacht na nDéise. Clúdaithe sa phlean seo, bheadh iniúchadh ar na háiteanna stairiúla atá ar fáil sa cheantar agus plean caomhnaithe ar na láthair is tábhachtaí.	– Plean caomhnaithe do láthair staire i nGaeltacht na nDéise ullmhaithe.	R4-2025	Bainisteoir	Comhairle Oidhreachta, Comhairleoir, Coiste Fáilte
Cuirfear moltaí an plean caomhnaithe i bhfeidhm diaidh ar ndiaidh mar chuid de cláracha oibre bliantúla an Chomhluchta.	– Cothabháil déanta ar láthair staire i nGaeltacht na nDéise.	R4-2027	Bainisteoir	Comhairle Oidhreachta

Gníomh 12 Láthair Timpeallachta i nGaeltacht na nDéise a chaomhnú

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara

Páirc poiblí bithéagsúlachta a fhorbairt i nGaeltacht na nDéise.	- Páirc poiblí bithéagsúlachta forbartha i nGaeltacht na nDéise.	R4-2029	Bainisteoir	CCCPL, ÚnaG, CnaI

6. Fiontraíocht

Gníomh 13 Spás oifige agus gnó a fhorbairt i nGaeltacht na nDéise

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara
Aonaid Fiontraíochta agus gTeic a fhorbairt i nGaeltacht na nDéise ar mhaithe le spás a chur ar fáil do chomhlachtaí miondíola, ceardaíochta, agus déantúsaíochta sna Déise.	- Aonaid fiontraíochta agus GTeic forbartha.	R4-2029	ÚnaG	CFnaD

Gníomh 14 Fuinnimh in-athnuaite a fhorbairt

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara
Staidéar féidearthachta ar fhuinneamh in-athnuaite a fhorbairt i nGaeltacht na nDéise faoi scáth an Chomhlucht Forbartha a ullmhú.	- Tuairisc ar fhuinneamh in-athnuaite a fhorbairt i nGaeltacht na ndéise foilsithe.	R4-2024	Bainisteoir	ÚnaG

7. Teaghlaigh agus an Óige

Gníomh 15 **Córas cuimsitheach seirbhísí tacaíochta teaghlaigh a fhorbairt i nGaeltacht na nDéise**

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Cea nnai re	Páirtithe Leasmhara
6.1.2.2.B | Pacáistí Tacaíochta Teaghlaigh a sholáthair.	– Pacáiste Tacaíochta Teaghlaigh a chur le chéile agus a scaipeadh.	R4-2024	OPT	Tuismitheoirí na Gaeltachta
6.1.2.2.B | Scéim Cuairteanna Baile a eagrú i nGaeltacht na nDéise.	– Cuairteoirí baile a fhostú, léirithe spéise a lorg, agus cuairteanna baile a eagrú.	R4-2024	OPT	Tús Maith
6.1.2.2.D | Clár Cúramóirí Leanaí le Gaelainn líofa a chur le chéile.	– Clár Cúramóirí Leanaí foilsithe.	R3-2025	OPT	Tuismitheoirí na Gaeltachta
6.1.2.2.B | Grúpa Tuismitheoirí agus Leanaí a bhunú	– Grúpa bunaithe	R1-2023	OPT	Tuismitheoirí na Gaeltachta
6.1.2.2.D | Plean d'Ionad Tacaíochta Teaghlaigh a fhorbairt.	– Staidéar Féidearthachta a fhoilsiú	R1-2026	OPT	ÚnaG

Gníomh	16	Imeachtaí Sóisialta do Theaghlaigh		
Céimeanna a Theastaíonn	**Toradh le Baint Amach**	**Scála Ama**	**Ceannaire**	**Páirtithe Leasmhara**
6.1.2.2.C | Tacaíocht a thabhairt d'imeachtaí sóisialta do theaghlaigh.	– Iarratais ar chúnamh a phróiseáil.	De réir mar is cuí	OPT	
6.1.2.2.C | Clár imeachtaí sóisialta do theaghlaigh ar aoiseanna éagsúla a fhorbairt agus a chur i gcrích	– Imeachtaí sóisialta & spraíúla do theaghlaigh.	Go bliantúil	OPT	

Gníomh 17 Imeachtaí sóisialta agus seirbhísí curtha ar fáil don óige

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara
6.1.2.4.A | Tacaíocht a thabhairt d'imeachtaí do dhaoine óga	– Iarratais ar chúnamh a phróiseáil agus ócáidí agus imeachtaí a eagrú.	De réir mar is cuí	OPT	
6.1.2.4.A | Club Óige a bhunú	– Bunchlub a bhunú sa Rinn agus sa tSean-Phobal.		OPT	Muintearas
6.1.2.4.B | Tacú i dtreo Campa Cásca na Gaeltachta a chur ar siúl.	– Campa na Cásca a eagrú	Go Bliantúil	OPT	
6.1.2.4.B | Tacú i dtreo Rógairí na Gaeltachta a chur ar siúl.	– Rógairí na Gaeltachta a eagrú	Fhaoi dhó sa bhliain	OPT	
6.1.2.5.A | Ceardlanna Foghlama Gaelainne	– Ceardlanna foghlama Gaelainne a eagrú do pháistí.	R4 2024	OPT	
6.1.2.5.A | Seachadha Teanga Idirghlúnach	-Ócáidí agus imeachtaí a eagrú a chabhróidh leis an spreioc seo a bhaint amach	Go leanúnach	OPT	
	– Teaghlaigh cláraithe & gníomach sa scéim Cuideachta le Tuismitheoirí na Gaeltachta	R4 2023	Tuismitheoirí na Gaeltachta	OPT

8. Oideachais

Gníomh 18 Áit na Gaelainne inár gcóras oideachais a bhuanú

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara
6.2.2.1.A | Meitheal Oideachais Ghaeltacht na nDéise a bhunú.	– Meitheal Oideachas a bhunú agus cruinnithe rialta a eagrú.	R4 2023	OPT	SNNR SNBMA MSSN
6.2.2.2.A | Timpeallacht Ghaelach san Oideachas a chruthú.	– Acmhainní a sholáthair. – Feachtas feasachta a eagrú.	Go Leanúnach R3 2025	OPT	Meitheal Oideachais
6.2.2.4.B | Ábhar saibhrithe i nGaelainn na nDéise a sholáthair.	– Iarratais ar chúnamh a phróiseáil.	De réir mar is cuí	OPT	Meitheal Oideachais
6.2.2.4.B | Tacú le hinstitiúidí oideachais an cheantar foinsí maoinithe agus tacaíochta seachtracha maidir le buanu na Gaeilge a aimsiú.	– Maoiniú agus tacaíochta seachtracha faighte	De réir mar is cuí	OPT	Meitheal Oideachais

Gníomh 19 Ceart ag gach uile páiste sa Ghaeltacht oideachas lán-Ghaelainne a fháil

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara

6.2.2.3.A | Leanúnachas san Oideachas Gaeltachta.	– Imeachtaí a eagrú a thacaíonn le leanúnachas san Oideachas Gaeltachta.	Go bliantúil	OPT	Meitheal Oideachais
6.2.2.3.B | Feachtas Feasachta d'Oideachas Gaeltachta.	– Feachtas poiblíochta a eagrú.	Go bliantúil	OPT	Meitheal Oideachais

Gníomh 20 Tacaíocht do Gníomhaíochtaí Seach-Churaclaim

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara
6.2.2.4.A | Tacaíocht a thabhairt do Gníomhachtaí Seach-Churaclaim.	– Iarratais ar chúnamh ó scoileanna an cheantar a phróiseáil.	De réir mar is cuí	OPT	Meitheal Oideachais
6.2.2.4.A | Scéim CLG a riaradh.	– Leanfar ag riaradh an scéim CLG, i bpáirt le scoileanna agus clubanna CLG an cheantair.	Go bliantúil	OPT	Meitheal Oideachais, CLG

Gníomh 21 Deiseanna aosoideachais a chur ar fáil trí mheán na Gaelainne

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara
6.2.2.6.A | Scéim Líofa a fhorbairt agus a riaradh.	– Daoine a chlárú don Scéim Líofa. – Tacaíochtaí Leanúnacha a sholáthair.	R1 2024	OPT	
6.2.2.6.A | Cúrsa Oiliúna i gCúram Leanaí.	– Cúrsa curtha ar fáil.	R2 2025	OPT	BOOPLLG
6.2.2.6.A | Cúrsa Garchabhrach i nGaelainn a eagrú.	– Cúrsa curtha ar fáil.	R3 2024	OPT	BOOPLLG CLG
6.2.2.6.A | Tacaíocht a thabhairt d'eagrú ranganna agus ceardlanna i nGaelainn.	– Iarratais ar chúnamh a phróiseáil.	Go leanúnach	OPT	BOOPLLG

9. Cultúr agus na hEalaíona

Gníomh 22 Imeachtaí cultúrtha a chur ar fáil don bpobal

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara
6.3.2.1.B | Tacaíocht a thabhairt d'imeachtaí cultúrtha sa cheantar.	– Iarratais ar chúnamh a phróiseáil.	De réir mar is cuí	OPT	Ealaín na Gaeltachta
6.3.2.1.B | Sraith imeachtaí cultúrtha agus sóisialta trí Ghaeilge a eagrú.	– Féilire Imeachtaí a fhoilsiú [6.3.2.1.B]	Go bliantúil	OPT	Ealaín na Gaeltachta
6.3.2.1.B | Leanfar ag tacú le seisiúin amhránaíochta ar an Sean-Nós a eagrú.	– Ócáid amhránaíochta a eagrú	Go bliantúil	OPT	Ealaín na Gaeltachta
6.3.2.1.B | Leanfar ag eagrú imeachtaí i nGaeltacht na nDéise go bliantúil d'Oíche Chultúir.	– Ócáid saor in aisce a eagrú d'Oíche Chultúir.	Go bliantúil	OPT	Ealaín na Gaeltachta
6.3.2.2.A | Féilte nua a fhorbairt sa cheantar.	– Féile nua eagraithe i nGaeltacht na nDéise.	Go bliantúil	OPT	Ealaín na Gaeltachta

Gníomh 23	Infheistíocht a dhéanamh in infrastruchtúr cultúrtha an cheantair			
Céimeanna a Theastaíonn	**Toradh le Baint Amach**	**Scála Ama**	**Ceannaire**	**Páirtithe Leasmhara**
6.3.2.3.A | Tuilleadh obair a dhéanamh ar 'Dúthaigh Geal Déise' agus forbairt a dhéanamh ar seannosbeo.ie.	– Moltaí Dúthaigh Gael Déise a fheidhmiú – Tuilleadh ábhar a thaifead agus a chur le Sean-Nós Beo	R3 2026	OPT	
6.3.2.3.B | Coimisiúnú a dhéanamh ar shaothar cultúrtha.	– Iarratais ar chúnamh a phróiseáil.	De réir mar is cuí	OPT	Ealaín na Gaeltachta
6.3.2.1.A | Tréimhsí cónaitheacha a chur ar fáil d'ealaíontóirí aitheanta.	– Scéim d'Ealaíontóir Cónaitheach a eagrú.	Go bliantúil	OPT	Ealaín na Gaeltachta
6.3.2.3.B | Coimisiúnú a dhéanamh ar dhráma Gaelainne.	– Drámaí nuachumtha a sholáthair.	R1 2023	OPT	Ealaín na Gaeltachta
6.3.2.1.C | Nasc Cultúrtha le Tír Cheilteach	– Iarratais ar chúnamh a phróiseáil.	De réir mar is cuí	OPT	Scéim Cholmcille
6.3.2.1.D | Scéim Ullmhúcháin a eagrú	– Ceardlanna sna h-ealaíona traidisiúnta a eagrú.	Go bliantúil	OPT	
6.3.2.1.E | Aitheantas do Shaibhreas Cultúrtha an Cheantair	– Cobhoibriú agus tacú le hócaidí ar nós Tionól Niocláis Tóibín agus Comhluadar an Earraign agus an Fhomhair a chur ar siúl	Go bliantúil	OPT	TNT

	- Sraith podchraoltaí a chur ar fáil ar líne ag plé amhránaithe agus cainteoirí dúchasacha an cheantair bunaithe ar shean-thaifeadtaí ón gceantar.	R4 2023

10. Pobal agus Spórt

Gníomh 24 Imeachtaí sóisialta

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara
6.4.2.2.B | Tacaíocht a thabhairt d'imeachtaí sóisialta sa cheantair.	- Iarratais ar chúnamh a phróiseáil.	De réir mar is cuí	OPT	
6.4.2.2.B | Leanfar ag tacú le coistí agus eagraíochtaí áitiúla imeachtaí agus ócáidí a eagrú	- Ócáidí curtha ar súil.	De réir mar is cuí	OPT	CCCPL

Gníomh 25 Seirbhísí pobail a sholáthair i nGaelainn

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara
6.4.2.2.A | Polasaí Teanga a chur i bhfeidhm i ngrúpaí pobail.	- Polasaí teanga curtha i bhfeidhm.	R4 2024	OPT	
6.4.2.2.C | Pacáiste Fáilte a chur ar fáil do theaghlaigh ag bogadh isteach chuig an gceantar chun feasacht maidir le na buntáistí páistí a thógáil trí Ghaeilge a fhorbairt	- Pacáiste ullmhaithe agus curtha ar fáil.	R4 2023	OPT	Tuismitheoirí na Gaeltachta

Gníomh	26	Córas poiblíochta a fhorbairt chun eolas a scaipeadh ar an bpobal		
Céimeanna a Theastaíonn	**Toradh le Baint Amach**	**Scála Ama**	**Ceannaire**	**Páirtithe Leasmhara**
6.4.2.4.A | Córas bolscaireachta a fhorbairt	- Bunachar sonraí a fhorbairt. - Nuachtlitir foilsithe go rialta.	R1 2024 Gach ráithe	OPT	
6.4.2.4.A | Ballaí na nDéise	– Mórphictiúir déanta ar Ionad Pobail na Rinne.	R1 2023	OPT	Waterford Walls
6.4.2.4.A | Leabhrán eolais faoin bPlean Teanga	– Leabhrán eolais a ullmhú agus a scaipeadh.	R3 2024	OPT	

11. Gnó agus Fostaíocht

Gníomh 27 Úsáid na Gaeilge sa réimse gnó a threisiú

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara
6.5.2.1.A | Polasaí teanga a chur i bhfeidhm i bpáirt le gnólachtaí sa Ghaeltacht.	– Polasaí teanga curtha i bhfeidhm i gnólachtaí sa Ghaeltacht.	R4 2025	OPT	
6.5.2.3.A | Gradam Gnó a fhorbairt	– Gradam a bhronnadh ar gnó sa Ghaeltacht.	R4 2024	OPT	Dún Garbhán le Gaeilge
6.5.2.3.A | Gnóthaí an cheantar a bheith claraithe le GRADAIM,	Gradaim Gnó Náisiúnta a bheith bronta ar gnóthaí sa Ghaeltacht	R1 2024	OPT	Glór na nGael
6.5.2.3.B | Gairm le Gaelainn	– Ceardlainne a sholáthair.	R2 2024	OPT	
6.5.2.3.C | Eolaire Gnó	– Eolaire a ullmhú agus a fhoilsiú	R4 2025	OPT	

12. Turasóireacht agus Oidhreacht

Gníomh 28 Earnáil na turasóireachta chultúrtha a fhorbairt i nGaeltacht na nDéise

Céimeanna a Theastaíonn	Toradh le Baint Amach	Scála Ama	Ceannaire	Páirtithe Leasmhara
6.6.2.1.A | Cúrsa oiliúna don earnáil turasóireachta	– Cúrsa curtha ar siúl.	R3 2024	OPT	An Coiste Fáilte
6.6.2.1.A | Cairt Teanga a ullmhú agus a chur i bhfeidhm i gnólachtaí turasóireachta i nGaeltacht na nDéise.	– Cairt foilsithe agus aontaithe le gnólachtaí turasóireachta sa cheantar.	R1 2025	OPT	An Coiste Fáilte
6.6.2.1.B | Feachtas Bolscaireachta	– Físeáin faoin gceantar foilsithe – Ábhar margaíochta faoin gceantar foilsithe	R3 2024 R1 2025	OPT	An Coiste Fáilte
6.6.2.1.C | Deireadh seachtaine Gaeltachta a eagrú	– Deireadh seachtaine Gaeltachta curtha ar fáil.	R1 2025	OPT	An Coiste Fáilte
6.6.2.2.B | Comharthaíocht	– Comharthaí turasóireachta breise curtha in airde sa Ghaeltacht.	R4 2023	OPT	An Coiste Fáilte

Gníomh 29	Oidhreacht an Cheantar a Chaomhnú agus a chur ar fáil don bpobal			
Céimeanna a Theastaíonn	**Toradh le Baint Amach**	**Scála Ama**	**Ceannaire**	**Páirtithe Leasmhara**
6.6.2.3.B | Oidhreacht chultúrtha a Chaomhnú.	– Iarratais ar chúnamh a phróiseáil.	De réir mar is cuí	OPT	
6.6.2.3.B | Inneacsú a dhéanamh ar an Linn Bhuí.	– Inneácsdigiteach den Linn Bhuí a fhoilsiú.	R4 2026	OPT	CCCPL Coláiste na Rinne
6.6.2.3.B | Suíomh an Stór Oidhreachta a fhorbairt agus a fheabhsú.	– Ábhar breise a chur leis an Stór Oidhreachta.	R3 2025	OPT	

Gníomh 30	Plean Teanga nua a ullmhú do Ghaeltacht na nDéise			
Céimeanna a Theastaíonn	**Toradh le Baint Amach**	**Scála Ama**	**Ceannaire**	**Páirtithe Leasmhara**
Plean Teanga nua a thiocfaidh i gcomarbacht ar Phlean Teanga na nDéise 2018-2024 a ullmhú.	– Plean Teanga na nDéise 2 a fhoilsiú.	R2 2025	OPT	ÚnaG

Monatóireacht & Athbhreithniú

Aithníonn Comhlacht Forbartha na nDéise go mbeidh gá le tabhairt faoi monatóireacht leanúnach le linn saolré an phlean ar mhaithe le dul chun cinn a mheas. Cuirfear an plean i bhfeidhm de réir a chéile bunaithe ar chláracha oibre bliana a bheidh aontaithe le ÚnaG. Deis a bheidh ann in ullmhú na cláracha oibre bliana seo monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an phlean. Cuirfear tuairisc deireadh bliana le chéile ina bhfuil scagadh ar fheidhmiú an chláir oibre a bhí leagtha síos ag tús na bliana. Cuirfear moltaí na tuairisce seo san áireamh in ullmhú an chéad chlár oibre bliana eile. Déanfar é seo chun a chinntiú go n-oibríonn an plean agus chun súil a choimeád ar na dúshláin agus na fadhbanna a d'fhéadfadh teacht chun cinn. Leasófar an plean de réir mar is cuí chun spriocanna an phlean a bhaint amach.

Déanfar athbhreithniú ar an bplean ina iomláine i mbliain a trí. Cuirfear tuarascáil le chéile bunaithe ar an athbhreithniú, ina mbeidh cur síos ar an ndul chun cinn a deineadh maidir leis na spriocanna éagsúla. Beidh saoirse ag Bord an Chomhluchta, de réir na moltaí a thiocfaidh chun cinn faoin bpróiseas athbhreithnithe, athruithe a dhéanamh ar an bplean, spriocanna nua a aithint, agus beartais nua a cheapadh chun fís an phlean a bhaint amach. Déanfar athbhreithniú eile ag tús bliain a cúig mar bhunús d'ullmhú plean forbartha nua a thiocfaidh chun cinn sa bhliain 2027.

Poiblíocht

Foilseofar an dréachtphlean go háitiúil agus déanfar chomhairliúcháin leis an bpobal. Beifear ag iarraidh muintir na háite a chur ar an eolas faoi cad go díreach atá sa phlean agus conas gur féidir leo a bheith páirteach sa chur i bhfeidhm. Bainfear úsáid as na meáin áitiúla agus na meáin sóisialta chun eolas faoin bplean a scaipeadh.
Beidh sé tábhachtach chomh maith teagmháil a dhéanamh leis na páirtithe leasmhara chun go bhfaighidís tuiscint ar an bplean ina iomláine agus an ról agus páirt a bheifí ag lorg orthu chun na spriocanna a bhaint amach. Cuirfear fáilte roimh

aiseolas faoin bplean agus leasófar an phlean bunaithe ar an aiseolas sin roimh an plean deiridh a fhoilsiú.

Déanfar poiblíocht ar an bplean tráth a fhoilsithe. Cuirfear béim ar bhuaicphointí an phlean agus na buntáistí don cheantar a bhaineann leis. Déanfar poiblíocht chuí ar bhearta an phlean ar thograí eile a bheidh idir lámha ar mhaithe le pobal na Gaeltachta. Déanfar poiblíocht leanúnach le linn cúig bhliain an phlean chun an pobal a choimeád ar an eolas mar gheall ar dul chun cinn leis an bplean a chur i bhfeidhm.

Gaeltacht na nDéise